

Avloppspolicy för Tjörns kommun

Handläggare: Hanna Tuvdal
Datum: 2011-12-14
Ytterligare formalia SBN § 360 2011/1692

Inledning

Vårt viktigaste livsmedel är vatten. En trygg dricksvattenförsörjning förutsätter att yt- och grundvatten skyddas mot bland annat överuttag och närsalter (fosfor och kväve). Våra hav och vattendrag övergöds på grund av utsläpp från närsalter, som bland annat kommer från större avloppsreningsverk och enskilda avlopp.

Vattenmyndigheterna har det övergripande ansvaret att säkerställa att EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet) genomförs i Sverige.

Vattenmyndigheten har gett kommunerna i uppdrag att ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp, som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.

Statusklassificeringen av ekologisk status är en bedömning av bland annat kvaliteten på och förekomsten av växt- och djurarter. För att illustrera den ekologiska statusen på vatten använder man sig av fem nivåer: *hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig*. Regeringen har beslutat att landets vatten skall ha statusen *god* ur ekologisk status år 2015. Havsvattnet runt Tjörns kommun har statusen *otillfredsställande och måttlig*.

Miljöavdelningen har sedan 2009 systematiskt arbetat med att inventera och åtgärda enskilda och samfälliga avloppsanläggningar, så att de uppfyller miljöbalkens grundläggande krav på godtagbar avloppsrening.

Trots detta kommer det bli svårt för Tjörns kommun att uppnå *god* ekologisk status för allt vatten inom kommunen, till 2015. Denna policy skall användas som ett verktyg i arbetet för att öka möjligheten att nå god status.

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Bakgrund.....	4
Syfte	4
Mål	4
Lagstiftning.....	4
Miljöbalken Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Naturvårdsverkets allmänna råd EU:s ramdirektiv Vattendirektivet VISS	
Miljökvalitetsmål	6
Delmål 1. Utsläpp av fosfor När vi delmålet? Delmål 2. Utsläpp av kväve När vi delmålet?	
Policyn innebär.....	7
Hälsoskydd Hälsoskydd, hög skyddsnivå Miljöskydd Miljöskydd, hög skyddsnivå Miljöskydd, normal skyddsnivå Grundkrav på avloppsanläggningar	
Uppföljning	9
Källförteckning	10

Bilagor

- Bilaga 1 Ekologisk Status, Förklaring
- Bilaga 2 Vattenförvaltningscykeln
- Bilaga 3 Ekologisk Status, Tjörns Kommun
- Bilaga 4 Övergödning, Tjörns Kommun
- Bilaga 5 Fosforkänsligt inland, Tjörns Kommun
- Bilaga 6 Fosfor och Kvävekänsliga vatten, Tjörns kommun
- Bilaga 7 Nitratkänsliga områden, Tjörns Kommun

Bakgrund

Vattenmyndigheterna har det övergripande ansvaret att säkerställa att EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet) genomförs i Sverige.

Vattenmyndigheten har gett kommunerna i uppdrag att ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.

Statusklassificeringen av ekologisk status är en bedömning av bland annat kvaliteten på och förekomsten av växt- och djurarter. För att illustrera den ekologiska statusen på vatten använder man sig av fem nivåer: *hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig*. Regeringen har beslutat att landets vatten skall ha statusen *god* ur ekologisk status år 2015. Havsvattnet runt Tjörns kommun har som ekologisk status: *otillfredsställande och måttlig*¹.

Syfte

Avloppspolicyn har tagits fram för att underlätta bedömningen av vilka krav som bör ställas i samband med tillståndsprövningen av enskilda avlopp. Avsteg från policyn prövas av Samhällsbyggnadsnämnden.

Denna policy är framtagen för att visa vilka riktlinjer och mål Tjörns kommun har i frågan om enskilda avlopp, underlätta för miljöhandläggaren att fatta likvärdiga och rättvisa beslut, samt att användas som ett verktyg för att uppnå *god* ekologisk status på alla våra vattenförekomster.

Policyn ska tillämpas vid handläggning av ansökningar om tillstånd för att anlägga och ändra enskilda avlopp dimensionerade för upp till 7 hushåll: 35 pe (personequivivalenter)².

Mål

Avsikten med Tjörns kommuns avloppspolicy är att underlätta bedömningen så att alla avloppsansökningar bedöms utifrån samma grunder samt att förbättra förutsättningarna för att nå god ekologisk vattenstatus till år 2015.

Lagstiftning

Miljöbalken

9 kap. 7 § Avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Regeringen får föreskriva att det skall vara förbjudet att utan tillstånd eller innan anmälan har gjorts inrätta eller ändra sådana avloppsanordningar eller

¹ Se bilaga 3

² Man räknar att det går 5 personer (5 personequivivalenter) per hushåll.

andra inrättningar.

Regeringen får överlåta åt kommunerna att meddela föreskrifter enligt [andra stycket](#).

Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899)

12 § Det är förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse, om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning.

Vad som sägs i [första stycket](#) gäller dock inte om det är uppenbart att sådant utsläpp kan göras utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

13 § Det krävs tillstånd för att

1. inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till, eller
2. ansluta en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning.

Det krävs anmälan till den kommunala nämnden för att inrätta en annan avloppsanordning än som avses i [första stycket](#).

En ansökan om tillstånd enligt [första stycket](#) ska prövas av den kommunala nämnden. Ansökan prövas dock av generalläkaren i de fall generalläkaren utövar tillsyn över anläggningen.

En kommun får meddela föreskrifter om att det i stället för anmälan krävs tillstånd för att inom vissa delar av kommunen inrätta en sådan anordning som avses i [andra stycket](#). Sådana föreskrifter får endast avse tillståndsplikt som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön. Förordning (2008:690).

14 § Det är förbjudet att utan anmälan till den kommunala nämnden ändra sådana avloppsanordningar som avses i [13 §](#), om åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning.

Naturvårdsverkets allmänna råd 2006:7

Naturvårdsverket har tagit fram nya allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten. Dessa började gälla 1 augusti 2006. En viktig skillnad i de nya allmänna råden i jämförelse med de upphävda är att betoningen ligger på anläggningens funktion istället för anläggningens konstruktion. Det innebär bland annat högre krav på rening och på att anläggningen ska möjliggöra återföring av näringsämnen till jordbruksmark.

Reduktionskraven i de nya allmänna råden tillämpas främst vid nyetableringar eller då anläggningen ändå behöver byggas om. Det finns ett kontinuerligt behov av att löpande kontrollera befintliga anläggningar, framför allt de som man av olika fakta kan misstänka inte renar på ett tillfredställande sätt.

EU:s ramdirektiv

Ramdirektivet för vatten reglerar också kvaliteten på våra sjöar, vattendrag och kustnära havsområden, men däremot inte öppet hav. Direktivet innebär att alla ytvatten- och grundvattenförekomster senast 2015 ska uppnå god ytvattenstatus respektive god grundvattenstatus.

Vattendirektivet

Målet med vattendirektivet är att nå en god vattenkvalitet till år 2015. Vatten som riskerar att inte klara kraven ska åtgärdas. Arbetet med direktivet löper på i 6-årscyklar; tillståndsbeskrivning, åtgärder, uppföljning och rapportering (se bilaga 2). Med syftet att säkerställa en god vattenkvalitet för vattnet.

VISS³

I åtgärdsprogrammet år 2009-2015 har Vattenmyndigheten Västerhavet gett kommunerna i uppdrag att ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.

Miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 miljökvalitetsmål, de har utvecklats med delmål och regionala mål. Ett av miljökvalitetsmålen är **Ingen övergödning**, där bland annat följande delmål finns:

Delmål 1. Utsläpp av fosfor

Fram till år 2010 skall de svenska vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksamhet till sjöar, vattendrag och kustvatten ha minskat med minst 20 % från 1995 års nivå. De största minskningarna skall ske i de känsligaste områdena.

Når vi delmålet?

Delmålet bedöms inte ha uppnåtts.

De svenska utsläppen av fosforföreningar till vatten har under de senaste decennierna minskat gradvis. Utsläppsminskningen, som huvudsakligen skett inom jordbruks- och avloppssektorn, har dock varit liten. Minskningstakten har på senare år också stannat av⁴.

Delmål 2. Utsläpp av kväve

Senast år 2010 skall de svenska vattenburna utsläppen av kväveföreningar från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 % från 1995 års nivå.

Når vi delmålet?

Delmålet bedöms inte ha uppnåtts.

De svenska utsläppen av kväveföreningar från reningsverk och industrier bedöms fortsätta att minska. EU-kommissionen har stämt Sverige för att inte uppfylla avloppsdirektivet. Det kommer sannolikt att innebära att flera större städer måste förbättra sin kväverening. Åtgärderna förväntas dock inte få genomslag förrän om några år. Inte heller de åtgärder Sverige måste vidta för att uppfylla sitt åtagande inom aktionsplanen för Östersjön kommer att få någon märkbar effekt på delmålet under året⁵.

³ VattenInformationSystemSverige

⁴ Skrivet år 2010.

⁵ Skrivet år 2010.

Inom miljö kvalitetsmålet **god bebyggd miljö** återfinns delmålet att 2015 skall minst 60 % av fosfor i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark.

Övriga miljö kvalitetsmål som särskilt berör vattenförsörjning och avloppsrening är

- **Grundvatten av god kvalitet.**
- **Levande sjöar och vattendrag.**
- **Hav i balans samt levande kust och skärgård.**

Policyn innebär

Samhällsbyggnadsnämnden i Tjörns kommun har bedömt att det råder krav på hög skydds nivå i hela kommunen både avseende hälsoskydd och miljöskydd.

Hälsoskydd

Bedömning att hög skydds nivå enligt NFS 2006:7 skall tillämpas avseende hälsoskydd baseras främst på kravet att skydda dricksvattnet (från närsalter) vars tillgång är begränsad i stora delar av kommunen. Högre krav ställs vid skydd av områden med samfällda vattentäkter.

Hälsoskydd, hög skydds nivå⁶

- Utsläpp av avloppsvatten får inte medverka till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet, t ex lukt, eller där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten
- Den hantering av restprodukter från anordningen som äger rum på fastigheten, ska skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.
- Ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen ska vidtas. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, öka uppehållstiden eller utjämna varierande flöden eller ta emot eventuellt bräddat vatten.

Miljöskydd

Hela Tjörn kommuns avrinningsområde ligger i ett område som är tydligt påverkat av övergödning, därför skall hög skydds nivå enligt NFS 2006:7 tillämpas avseende miljöskydd i hela kommunen.

Miljöskydd, hög skydds nivå⁷

- Teknik som begränsar användningen av vatten används, t.ex. vattensnåla armaturer.
- Fosfatfria tvättmedel och hushållskemikalier används.

⁶ Enligt NFS 2006:7

⁷ Enligt NFS 2006:7

- Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av organiska ämnen (mätt som BOD7)⁸.
- Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av fosfor (tot-P).
- Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.
- Åtgärder vidtas för att minimera risk för smitta eller annan olägenhet för djur.
- Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 50 % reduktion av kväve (tot-N).

Det kan komma att ställas högre krav på reningsgrad, särskilt om det i känsliga områden bedöms vara motiverat.

Miljöskydd, normal skyddsnivå⁹

- Reduktion av fosfor minst 70 % alt. 3 mg/l utgående halt.
- Reduktion av syreförbrukande ämnen BOD7 minst 90 % alt. 30 mg/l utgående halt.

Normal skyddsnivå tillämpas enbart på BDT-avlopp¹⁰.

Grundkrav på avloppsanläggningar¹¹

- Dag- och dränvatten får inte ledas till avloppsanordningen.
- Avloppsanordningen är, med undantag för eventuell infiltrerande del, tät för att hindra in- och utläckage av vatten.
- Avloppsanordningens funktion är enkel att kontrollera.
- Avloppsanordningen är utformad så att underhåll och service underlättas.
- Avloppsanordningen anläggs på ett sådant sätt och på en sådan plats att dess funktion kan upprätthållas under anordningens livslängd.
- Avloppsanordningen åtföljs av en drift- och underhållsinstruktion från leverantören som innehåller de uppgifter som behövs för att säkra anordningens funktion.
- Avloppsanordningen är, i den mån det behövs, försedd med larm om det uppstår drift- eller andra funktionsstörningar. Ett larm bör alltid finnas som varnar innan en sluten behållare för avloppsvatten har blivit full.
- Det skall finnas möjlighet att ta prov på det avloppsvatten som kommer ut från anordningen, om inte avloppsvattnet leds till en sluten behållare.

Möjligheten att ansluta till befintliga kommunala eller samfälliga reningsverk skall alltid beaktas i första hand. Gemensamma lösningar för flera fastigheter skall eftersträvas särskilt om det innebär en sanering av bristfälliga befintliga enskilda avlopp och därmed en minskning av närsaltbelastningen.

⁸ Biochemical Oxygen Demand, på svenska ungefär: Biokemiskt syrgaskrav

⁹ Enligt NFS 2006:7

¹⁰ Bad-, Disk- och Tvättavlopp

¹¹ Enligt NFS 2006:7

Uppföljning

Detta dokument speglar hur situationen är idag, år 2011 men kan komma att behöva revideras eftersom det pågår en ständig teknikutveckling inom området enskilda avlopp, nya direktiv tillkommer, lagändringar sker, samhällsfrågor uppstår och så vidare. Miljöavdelningen kommer att uppdatera policyn när förändringar enligt ovan sker.

Källförteckning

Naturvårdsverket nya allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten (NFS 2006:7)

http://www.naturvardsverket.se/Documents/foreskrifter/nfs2006/nfs_2006_7.pdf 2011-12-01

Miljöbalken (1998:808)

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980808.HTM> 2011-12-01

Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd(1998:899)

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980899.HTM#P12S1> 2011-12-01

Miljömål

<http://www.miljomal.nu/> 2011-12-01

VISS

<http://www.viss.lansstyrelsen.se/> 2011-12-01

Vattenmyndigheten Västerhavet

<http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/vasterhavet/Pages/default.aspx>
2011-12-01

Tanums kommun

<http://www.tanum.se/vanstermenykommun/miljo/enskiltavlopp/vattenochavloppspolicy.106.77755b6310f32ccab28800010707.html> 2011-12-01

Orust kommun

<http://www.orust.se/download/18.7c4cf2ca11a3003e9aa8000115418/Policy+f%C3%B6r+enskilda+avloppsanordningar.pdf> 2011-12-01

Hofors kommun

<http://www.hofors.se/download/18.1a397a9311a050790ee8000739/Avloppspolicy+f%C3%B6r+Hofors+uppdaterad+sept+2007.pdf> 2011-12-01